

УДК 631.3:636.085.52

ОЦІНКА ВПЛИВУ КОНСТРУКТИВНИХ І РЕЖИМНИХ ПАРАМЕТРІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ РІЗАКА ДЛЯ СИЛОСНОЇ МАСИ

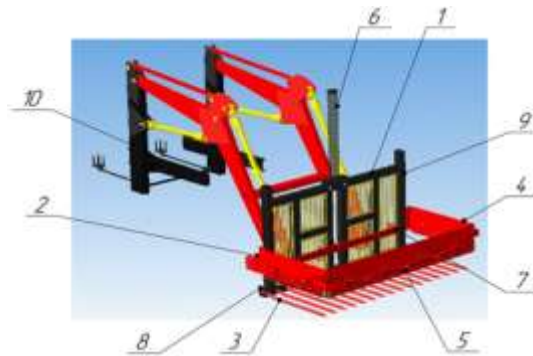
Руткевич В.С., к.т.н., доцент, v_rut@ukr.net
Вінницький національний аграрний університет

Вступ. Раціональна механізація процесу вивантаження силосної маси є важливою складовою підвищення ефективності заготівлі та використання стеблових кормів у тваринництві. Традиційні конструкції ріжучих механізмів не завжди забезпечують необхідну продуктивність і якість подрібнення, особливо під час роботи з щільно ущільненими кормами у траншеях. Тому актуальним є дослідження впливу конструктивних і режимних параметрів ризака на його продуктивність та обґрунтування шляхів підвищення ефективності блочно-порційного вивантаження силосної маси.

Мета дослідження. Встановлення впливу конструктивних і

режимних параметрів на продуктивність різака для силосної маси та обґрунтування шляхів підвищення ефективності процесу блочно-порційного вивантаження силосної маси із траншейних сховищ.

Результати дослідження. Принципову конструктивну-технологічну схему різака для силосної маси показано на рис. 1. Різок для силосної маси складається з вертикальної рами 1, на нижньому брусі 8 якої закріплено вила 3, також на рамі розміщено П – подібну рамку 4 з ріжучими ножами у нижній частині, вертикальне переміщення якої здійснюється за допомогою гідроциліндра 6 двосторонньої дії, а відокремлення стеблового корму корму від моноліту у вертикальній площині здійснюється різальним механізмом 5 з приводом від гідромотора 2. Вирізний механізм різака розміщується на стрілі фронтального навантажувача на базі трактора МТЗ-82 [1].

- 1 – вертикальна рама, 2 – гідромотор, 3 – вила, 4 – П-подібна рамка,
5 – різальний механізм, 6 – гідроциліндр, 7 – поперечна тяга,
8 – нижній брус, 9 – направляючі, 10 – стріла

Рисунок 1 – Різок для силосної маси

Одна з основних вимог до різаків силосної маси з траншейних сховищ – максимальна продуктивність при мінімальних енерговитратах [1, 2]. Теоретична продуктивність навантаження силосної маси за одиницю часу за умови безперервної роботи різака і при максимальному використанні його технічних параметрів визначається виразом:

$$Q = 3,6m_{\delta} / t_{ц}, \quad (1)$$

де m_{δ} – номінальна маса блоку, кг;

$t_{ц}$ – тривалість навантажувального циклу, с.

Маса кормового блоку визначається за виразом:

$$m_{\bar{o}} = V_{\bar{o}} \rho k_o, \quad (2)$$

де $V_{\bar{o}}$ – теоретичний об'єм блоку, м³; ρ – середня щільність корму, кг/м³;
 k_o – коефіцієнт використання теоретичного об'єму.

При відділенні блоку від основного силосного масиву щільність в ньому практично не змінюється, тому значення щільності корму в блоці приймаємо рівним значенню щільності масиву. Оскільки другий і наступні блоки за пропонованою технологією відрізаються тільки з двох сторін, вони формуються усіченими з одного боку. У зв'язку з цим введено коефіцієнт використання теоретичного об'єму k_o . Він пояснює зменшення об'єму блоку в порівнянні з теоретичним і пов'язаний із зменшенням площі блоку по основі.

Розглядаючи блок корму, як прямокутну призму, коефіцієнт k_o можна виразити відношення:

$$k_o = 1 - \frac{\Delta A}{A_m}, \quad (3)$$

де ΔA – площа зони перекриття, м²;

A_m – теоретична площа основи призми, м².

Виразивши площу основи призми A_m через довжину a і ширину b (рис. 2), а площу зони перекриття ΔA як площу трикутника, отримаємо:

$$k_o = 1 - \frac{\Delta a}{2a}, \quad (4)$$

де Δa – основа зони перекриття, м.

Тривалість навантажувального циклу різача силосної маси визначається за виразом:

$$t_{\text{ц}} = t_n + t_{\bar{o}} + t_{om} + t_{\text{рв}}, \quad (5)$$

де t_n – час, що витрачається на під'їзд різача до кормового масиву, орієнтацію вил в горизонтальній площині і їх впровадження, с;

$t_{\bar{o}}$ – час, що витрачається на вирізання блоку корму, с;

t_{om} – час, що витрачається на відрив блок-порції по основі і підйом стріли, с;

$t_{\text{рв}}$ – час під'їзду різача до транспортного засобу і розвантаження вил, с.

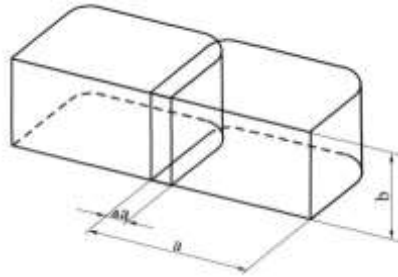

Рисунок 2 – Схема для визначення об'єму блок-порції силосної маси

Аналізуючи баланс часу навантажувального циклу, приходимо до висновку, що складова t_e найбільш тривала. Вона в основному і визначає продуктивність різака. Отже, продуктивність різака силосної маси збільшиться, якщо значення t_e зменшиться.

Час на вирізання блоку визначається за виразом:

$$t_e = \frac{(a+b)}{v_n} k_p, \quad (6)$$

де v_n – швидкість подачі ножа, м/с;

k_p – коефіцієнт траєкторії різання.

Значення коефіцієнта k_p менше 1, так як технологією передбачено вирізати блок-порцію корму лише з двох сторін.

З урахуванням того, що тільки перший блок на початку ряду z відрізається по теоретичному параметру $(a+2b)$, інші $(z-1)$ блоки відрізаються по $(a+b)$, коефіцієнт k_p визначається за виразом:

$$k_p = \frac{(a+b)(z-1) + (a+2b)}{(a+2b)z}, \quad (7)$$

Після перетворення виразу (1) продуктивність різака для вивантаження силосної маси визначається за виразом:

$$Q = \frac{3,6V_0 \rho k_0}{t_n + t_{om} + t_p + \frac{k(a+b)}{v_n}}. \quad (8)$$

Вираз (8) враховує геометричні параметри робочого органу різака для силосної маси та фізико-механічні властивості вантажу.

Залежність продуктивності різака для силосу від режимних параметрів і фізико-механічних властивостей силосної маси представлено на рис. 3.

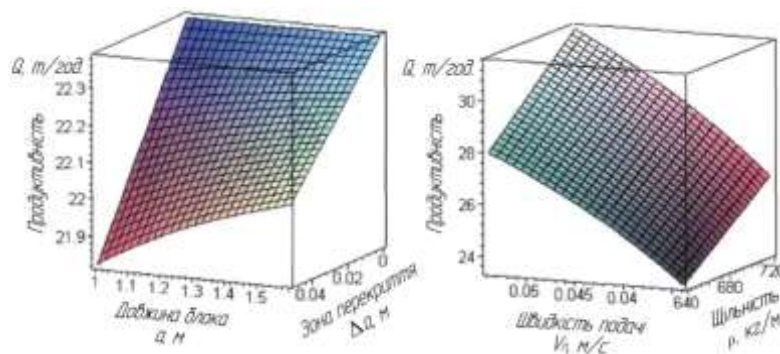

Рисунок 3 – Залежність продуктивності різака для силосної маси від режимних параметрів і фізико-механічних властивостей стеблового корму

Висновки. Проведені дослідження дозволили встановити вплив основних конструктивних і режимних параметрів на продуктивність різака для силосної маси. Запропонована конструктивно-технологічна схема забезпечує підвищення ефективності процесу блочно-порційного вивантаження силосної маси із траншейних сховищ. Отримані теоретичні залежності дають можливість оптимізувати роботу різака з урахуванням геометрії робочого органу, властивостей корму та режимів різання, що сприяє підвищенню якості і продуктивності вивантаження.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Kuzmenko V.F., Veselovska N.R., Rutkevych V.S., Shargorodskiy S.A., Kholodiuk O. V. Modeling of an adaptive hydraulic drive system for the cutting mechanism of a stem feed loader. *Journal of Engineering Sciences (Ukraine)*. 2025. Vol. 12(2), pp. F1–F11.
2. Shargorodskiy S., Rutkevych V., Kupchuk I., Hraniak V., Didyk A. Investigation of drive power of the mechanism for separation of stem feed from feed monolith. *Agricultural engineering*. 2022. Vol. 54. P. 27–38.

ІНСТИТУТ МЕХАНІКИ ТА
АВТОМАТИКИ
АГРОПРОМИСЛОВОГО
ВИРОБНИЦТВА НААН
України

НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
України

ІНСТИТУТ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ТА
ПРИРОДНИЧИХ НАУК
НАЦІОНАЛЬНОГО
ДОСЛІДНИЦЬКОГО ІНСТИТУТУ
(Польща)

МАТЕРІАЛИ
XIV-ї Науково-технічної конференції
«Технічний прогрес у тваринництві та кормовиробництві»

01-17 жовтня 2025 року

Глеваха - Київ
2025

УДК 631.171

Технічний прогрес у тваринництві та кормовиробництві: XIV Міжнародна науково-технічна конференція, смт Глеваха Київської області – м. Київ, Україна, 1-17 жовтня 2025 року: матеріали конференції. Глеваха-Київ. 2025. - 204 с.

В матеріалах конференції коротко викладені основні результати теоретичних та експериментальних досліджень з пріоритетних напрямків розвитку тваринництва та кормовиробництва. Наведені дані про ефективність результатів наукових досліджень та їх виробничої перевірки.

Матеріали розраховані на науковців та здобувачів наукового ступеня.

Організаційний комітет конференції: *Адамчук В.В.*, д.т.н., проф., академік НААН, директор Інституту механіки та автоматики агропромислового виробництва НААН України (голова оргкомітету); *Братишко В.В.*, д.т.н., проф., декан механіко-технологічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (співголова оргкомітету); *Штробель В.Р.*, доктор наук, директор Інституту технологічних та природничих наук Національного дослідницького інституту, Польща, (співголова оргкомітету); *Собчук Генрик*, професор, голова вченої ради Інституту технологічних та природничих наук Національного дослідницького інституту, Польща, (співголова оргкомітету); *Viacheslav Adamchuk*, д.т.н., професор і завідувач кафедри інженерії біоресурсів в Університеті McGill, Канада, (співголова оргкомітету); *Simone Pascuzzi*, д.т.н., професор кафедри агроекологічних та територіальних наук Університету Варі, Італія, (співголова оргкомітету); *Hristo Beloev*, д.т.н., професор Русенського університету, Болгарія, (співголова оргкомітету); *Maroš Korenko*, д.т.н., професор Словацького університету сільського господарства в Нітрі, Словачія, (співголова оргкомітету); *Jüri Olt*, д.т.н., професор агротехніки Естонського університету наук про життя, Естонія, (співголова оргкомітету); *Ребенко В.І.*, к.т.н., доц., доцент кафедри охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві НУБіП України (секретар оргкомітету); *Кузьменко В.Ф.*, к.т.н., с.н.с., провідний науковий співробітник відділу механіки та автоматики біотехнічних систем у тваринництві ІМА АПВ НААН; *Хмельовський В.С.*, д.т.н., проф., завідувач кафедри охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві НУБіП України; *Ткач В.В.*, к.т.н., с.н.с. завідувач відділу механіки та автоматики біотехнічних систем у тваринництві ІМА АПВ НААН; *Фененко А.І.*, д.т.н., проф., головний науковий співробітник ІМААПВ; *Голуб Г.А.*, д.т.н., проф., професор кафедри тракторів, автомобілів та біоенергосистем НУБіП України; *Собчук Генрик*, професор, голова вченої ради Інституту технологічних та природничих наук Національного дослідницького інституту, Польща; *Ревенко І.І.*, д.т.н., проф., професор кафедри охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві НУБіП України; *Роговський І.Л.*, д.т.н., проф., завідувач кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту ім. М.П. Момотенка; *Заболотько О.О.*, к.т.н., доц., доцент кафедри охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві НУБіП України; *Сівак І.М.*, к.т.н., доц., доцент кафедри сільськогосподарських машин і системотехніки ім. П.М. Василенка НУБіП України; *Тітова Л.Л.*, к.т.н., доц., доцент кафедри технічного сервісу та інженерного менеджменту ім. М.П. Момотенка НУБіП України.

Рекомендовано до видання:

вченою радою ІМААПВ НААН України (протокол № 5 від «21» листопада 2025 р.);
вченою радою механіко-технологічного факультету НУБіП України
(протокол № 4 від «20» листопада 2025 року)

Адреси для листування:

08631, Київська обл., Васильківський р-н, смт. Глеваха, вул. Вокзальна, 11
03041, Україна, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 12, к. 11

E-mail: ima.apv.naan@gmail.com, mtf11k@ukr.net, info@animal-conf.inf.ua

Сайт конференції: <http://animal-conf.inf.ua>

© ІМА АПВ НААН України, 2025

© НУБіП України, 2025